

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Csibrák Község Önkormányzata

**Jóváhagyva: 11/ 2019.(II.21.)önkormányzati
határozattal.**

2019-2023

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	7
Célok.....	7
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	9
1. Jogszabályi háttér bemutatása	9
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	11
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	27
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	36
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	39
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	42
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	45
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	45
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	46
1. A HEP IT részletei	46
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	46
A beavatkozások megvalósítói.....	46
Jövőképünk	46
Az intézkedési területek részletes kifejtése.....	47
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	60
3. Megvalósítás.....	64
A megvalósítás előkészítése.....	64
A megvalósítás folyamata	64
Monitoring és visszacsatolás.....	66
Nyilvánosság.....	66
Érvényesülés, módosítás	67
4. Elfogadás módja és dátuma.....	69

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Csibrák Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Csibrák a völgségi dombok Kapos-folyóra néző oldalán, a Dombóvárt Hőgyésszel összekötő út mentén fekvő község, Dombóvártól 25 km – re, a megyeszékhelytől, Szekszárdtól 45 km – re található.

Neve írásban 1280-ból maradt fenn. Abban az időben a tolnai főesperességhez tartozott. A falu a XVI. század közepén Medvey Benedeké lett, a XVIII. század első felében pedig a terület báró Jezsenszky család birtokába került. 40-50 német család betelepülésével a falu fejlődésnek indult. A lakók földműveléssel, állattenyésztéssel, fakitermeléssel foglalkoztak.

1851-ben a Geographiai Szótárban ezt írták Csibrákról: "Határának egy része homok, a többi fekete föld, rétjei szépek, szép szőlőhegye jeles bort terem."

1925-ben a bárói birtokból 800 kataszteri holdat kiosztottak a helybeli családok között, a földhöz jutottak saját földjükön gazdálkodhattak. 1946-ban a község szinte teljes német lakosságát kitelepítették Németországba. Helyükre Békés megyéből 70, Felvidékről pedig 14 család érkezett. Az első termelősövetkezetet 1949-ben szervezték. A villanyt 1951-ben vezették be és ugyanegyben az évben fűtték az első ártézi kutat is. A körzetesítéskor a tanácsot, majd a TSZ-t is a kurdihoz csatolták.

1970-es évek elejétől sok helybelinek adott munkát az erdőgazdaság fafeldolgozó és parkettagyártó üzeme. A kis község rohamos fejlődésnek indult. Az 1990-es helyhatósági választás óta önálló önkormányzata van. A Képviselő testület 12 éve a kurdival együtt működteti

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

a két falu a közös körjegyzőségét.

A rendszerváltás után, gazdasági okokból bezárt a fafeldolgozó üzem, más munkalehetőség nincs a faluban. A község lakosainak száma 2007. január elején 350 fő, amelyből 40 % nyugdíjas, 30%-a 18 év alatti, a többi keresőképes felnőtt, ám közülük mindösszesen 50 embernek van állása. A falu fejlődése sajnos hosszú ideje leállt.

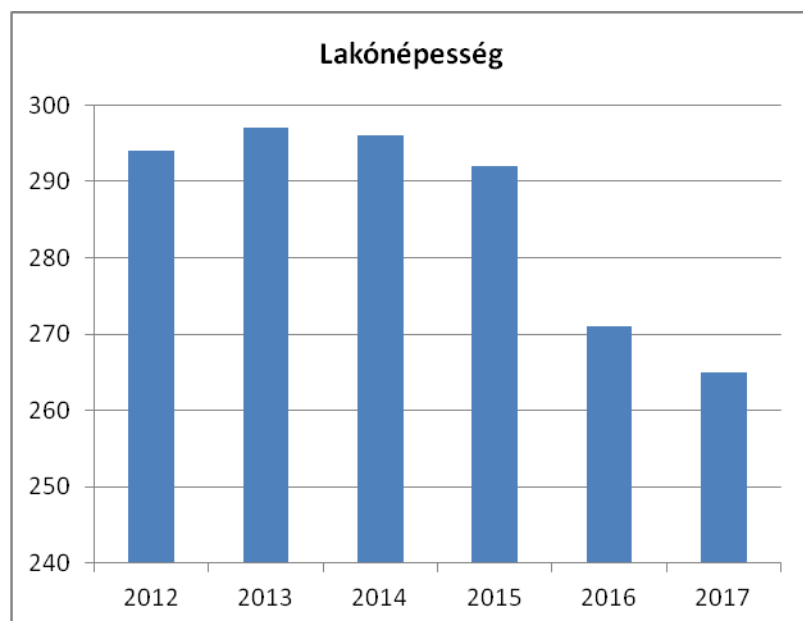
Demográfia

A 2016. évi adatok alapján Csibrák állandó népessége 323 fő, 2017. évi lakónépessége 265 fő, viszonylag állandónak mondható.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2012	294	bázis év
2013	297	101,0%
2014	296	99,7%
2015	292	98,6%
2016	271	92,8%
2017	265	97,8%

Forrás: TeIR, Önkormányzat adatai

Forrás: TeIR, Önkormányzat adatai

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	150	173	323	46,44%	53,56%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)					
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	18	30	48	5,57%	9,29%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	6	1	7	1,86%	0,31%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	96	99	195	29,72%	30,65%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	13	11	24	4,02%	3,41%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	17	32	49	5,26%	9,91%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index azt mutatja, hogy 100 fő 14 év alatti főre hány 65 éven felüli fő jut. A 3. számú táblázat alapján megállapíthatjuk, hogy a település 65 év feletti és 0-14 év közötti lakossága nagyjából kiegyenlített. A település előregedő népességszerkezetű, bár az öregedési index javuló tendenciát mutat.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%) (TS 0401)
2012	46	47	97,87%
2013	47	48	97,92%
2014	45	46	97,83%
2015	46	49	93,88%
2016	49	48	102,08%
2017	52	50	104,00%

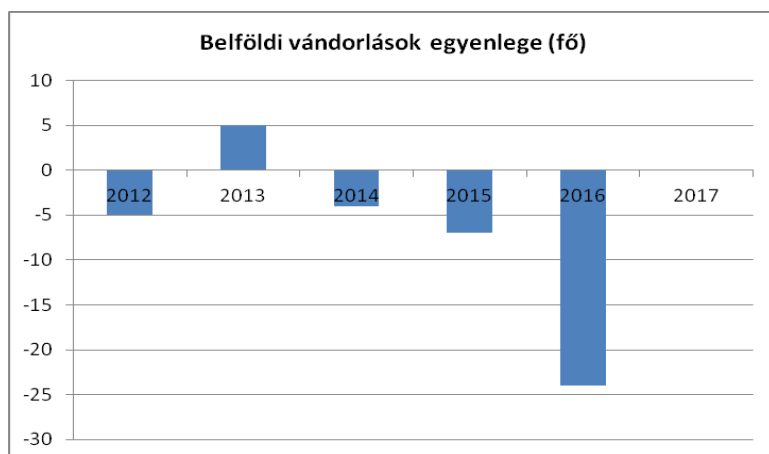
A népesség száma nemcsak a természetes népmozgalomból (születés, halálozás) adódóan változik, hanem a népesség elvándorlása miatt is.

Vándorlás vagy migráció alatt a népesség tartós helyváltoztatását értjük, amit számtalan tényező motiválhat, például a tanulás, munkavállalás, letelepedés. Ez az adat a település vonzerejét mutatja: ha pozitív az egyenleg, az odaköltözés, ha negatív, akkor az elvándorlás jellemző. Az elmúlt években magasabb volt az elvándorlás száma, mint az odavándorlás, a legrosszabb az arány 2017-ben. Ekkor 27 fő elvándorlására csupán 3 fő odavándorlás jutott, mely az előző 5 év negatív rekordja volt.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS 0601)	Elvándorlás (TS 0600)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2012	7	12	-5	-14,5
2013	10	5	5	14,2
2014	9	13	-4	-11,49
2015	7	14	-7	-20,29
2016	3	27	-24	-74,3
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A népesség alakulását – a vándorlásoktól eltekintve – a születések és halálozások száma és ezek egyenlege szabja meg. Ez az ún. természetes szaporodás, amely tehát az élveszületések és a halálozások különbözete. A természetes szaporodás történelmi perspektívában többnyire pozitív értékű (az élveszületések száma meghaladja a halálozásokét), ezért a demográfiai terminológiában a természetes fogyás is beletartozik a természetes szaporodás fogalmkörébe, csupán az előjele negatív.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élveszületések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő) (TS 0703)
2012	2	3	-1
2013	2	3	-1
2014	4	6	-2
2015	3	5	-2
2016	7	6	1
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A természetes szaporodás 2012- től 2015-ig negatív értékeket mutat (-1, illetve -2) 2016-ban + 1, vagyis az elveszületések száma 1-gyel több volt a halálozások számánál.

Értékeink, küldetésünk

Célunk, hogy Csibrák Község Önkormányzata hozzásegítse a lakosságot egy minőségi, az egyén és közössége számára egyaránt értékes élethez, s lehetővé tegye a szükségletek kielégítésével a szolgáltatások elérését. A társadalmi integráció megteremtése érdekében, elengedhetetlen a pályázati lehetőségek kihasználása, a társadalom perifériájára szorult csoportok, így különösen az idősek, egyedülállók, a több gyermeket nevelők, a nehéz anyagi helyzetben lévő családok számára olyan segítő, hátránykompenzáló programok indítása, amelyek révén biztosítható lesz a település fejlődése. Védőmunkahelyek (szociális foglalkoztatók) kialakításával, a szociális háló megerősítésével a társadalmi kirekesztődés elleni küzdelemben a község aktívan részt kíván venni.

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték, megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen minőségi szolgáltatásokhoz. A hagyományok, a helyi kultúra ápolása és megőrzése az utókor számára, ugyanakkor a kor kívánalmainak szem előtt tartásával elérni a mai kor igényeit. Értékeink: egyenlőség, tolerancia

környezetvédelem, környezettudatosság

hagyományőrzés

gyors, szakszerű ügyintézés az önkormányzat munkatársai részéről

Célok

Csibrák település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
  - a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
  - a diszkriminációmentességet,
  - szegregációmentességet,
  - a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.
- A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Az alábbiakban röviden meghatározzuk a kapcsolódó stratégiákat, melyek ismerete azért fontos, mert a település esélyegyenlőségi stratégiájának illeszkednie kell nem csak a jogszabályi környezetbe, hanem az EU és hazai releváns stratégiákhoz is.

EU 2020 stratégia²

Az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020- ra az EU egészének teljesítenie kell két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/ társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

Nemzeti Reform Program³

Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási / konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdeni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek.⁴ A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia⁵

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózási politikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel a többi, a társadalmi felzárkózási szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

„Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia⁶

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Roma Integráció Évtizede Program⁷

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövidtávú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia ⁸

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009- 2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik, a 2012-2013. évi cselekvési tervről az 1590/2012. (XII. 27.) Korm. határozat rendelkezik.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Nincs az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az Önkormányzat a feladat és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben törvényi keretek között önállóan mérlegelhet. Az együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület törvényi felhatalmazás alapján egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti.

Kurd Község Képviselő-testülete a törvényi felhatalmazás alapján a következő az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő önkormányzati rendeleteket alkotta:

- 10/2005. (X.8) sz. Csibrák Községi Önkormányzat rendelete a gyermekvédelem helyi szabályozásáról
- 6/2009 (VII.10) rendelet a Szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 3/2003. (VII.14.) KT számú rendelet módosításáról

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A gyermekjóléti szolgáltatást a Kapos-menti „Segítő kéz” Alapszolgáltató Intézmény végzi, fenntartója A Kapos-menti Terület és Vidékfejlesztési Társulás, melynek szintén tagja a település.

A családgondozó a Kurdi Közös Önkormányzati Hivatallal (KÖH: 2013. január 1-től) és a védőnővel együttműködve látja el feladatait. A családgondozóval hivatalból a kapcsolatot folyamatosan tartjuk, rendszeresen konzultálunk a felmerült problémákról és az általa tapasztaltakról.

Szükség esetén a hivatal és a családgondozó, vagy a védőnő és a családgondozó közös családlátogatáson vesz részt a prevenció hatásának minél jobb elérése érdekében. További ellátott feladatok:

- működteti az Egyesített Szociális Intézményt, melynek feladata a kistérségi szintű ellátások biztosítása, úgymint ápolást, gondozást nyújtó otthonok, átmeneti elhelyezést biztosító intézmények, körzetesített házi segítségnyújtás étkeztetés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali ellátás.

- működteti a Reménység Napközi Otthont, amely biztosítja a fogyatékos gyermekek és fiatalok napközbeni ellátását, munka- rehabilitáció és fejlesztő foglalkozásokat, közoktatási pedagógiai szakszolgálati feladatok ellátását.
- kistérségi szinten szervezi a közművelődési feladatellátást, mozgókönyvtárat működtet
- szervezi és működteti a kistérség területére kiterjedően a bűnmegelőzés és drog prevenciók tevékenységet
- kapcsolatot tart és együttműködik a civil szervezetekkel
- sportrendezvények szervezésével, a sportélet támogatásával javítja a sportolási lehetőségeket a kistérségben

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A statisztikai adatokat az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) adatbázisából, KSH Tstar, helyi nyilvántartásból, helyi adatgyűjtésből, valamint Járási Munkaügyi Kirendeltségtől gyűjtöttük össze.

Vannak olyan területek, ahonnan az információszerzés nehézkes. Nem álltak rendelkezésre adatok

foglalkoztatási arányról, végzettségről, a fogyatékosok foglalkoztatottságáról, a nők helyi gazdaságban elfoglalt szerepéről, stb.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően, a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. (Ld. pl. A tartós szegénység csökkentésének lehetőségei Magyarországon, Budapest Intézet, 2012., www.budapestinstitute.eu/uploads/BI_tartos_szegenyseg_okok_1.1.pdf) A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakóközösség (a szegények több mint fele községekben él). Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad.

A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemossa, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A jövedelmi és vagyoni helyzet és tényezők mellett meghatározza a család társadalmi helyzetét. Az erre vonatkozó adatokat a szegénység mérőeszközeként használhatjuk, melyek közvetve, vagy közvetlenül utalnak a községünkben élők vagyoni helyzetére. Településünkön élők általában saját tulajdonú ingatlanokban élnek, mezőgazdasági kiegészítő tevékenységet végeznek. Élnek olyan családok, akik külső segítség nélkül nem tudják fenntartani magukat, segélyekre szorúlnak, illetve olyanok is, akik a segélyekre vannak berendezkedve, ez az egyetlen jövedelemforrásuk. Ezek a családok általában jövedelmeik felhasználásakor nem terv szerint élnek, jövedelmüket nem tudják beosztani, kiadásai meghaladják bevételeiket.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

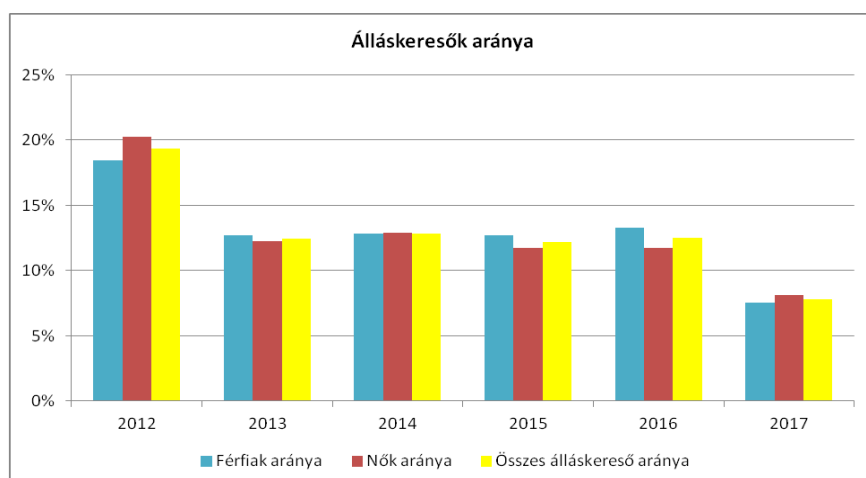
A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

Napjaink egyik legjelentősebb problémája a munkanélküliség. A tartósan munkanélkülivé vált emberek közül sokan társadalmi és gazdasági értelemben is a perifériára szorúlnak, különösen hátrányos helyzetben vannak a munkaerő - piacon az alacsony iskolai végzettségűek és a romák. A nyilvántartott álláskeresőek számából kitűnik, hogy a településünkön élő nők foglalkoztatottsága rosszabb, mint a férfiaké. Összességében a 15 – 64 éves korosztály számára vetítve a nyilvántartott álláskeresők aránya 12 % körül mozog.

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Férfi (TS 0803)	Nő (TS 0804)	Összesen	Férfi (TS 0801)		Nő (TS 0802)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	122	131	253	22,5	18,4%	26,5	20,2%	49	19,4%
2013	124	133	257	15,75	12,7%	16,25	12,2%	32	12,5%
2014	125	132	257	16	12,8%	17	12,9%	33	12,8%
2015	124	126	250	15,75	12,7%	14,75	11,7%	31	12,2%
2016	115	111	226	15,25	13,3%	13	11,7%	28	12,5%
2017	113	108	221	8,5	7,5%	8,75	8,1%	17	7,8%

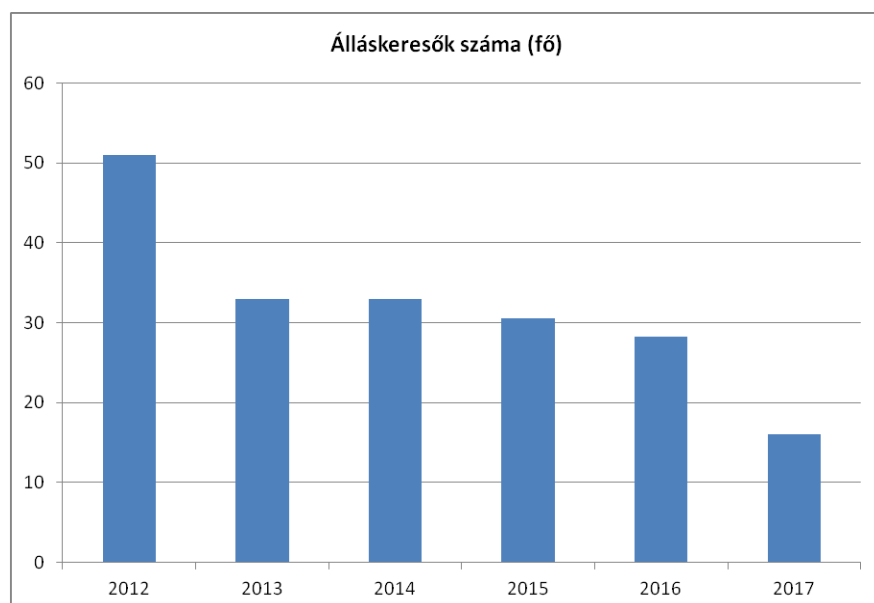
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A regisztrált munkanélküliek korcspontonkénti bontása, illetve idősoros bontása rámutat arra, hogy a munkanélküliség a különböző korosztályok tekintetében különbözőképpen változik. A

fiatalok esetében jelentősen megnőtt a munkahelykeresés ideje, mindez betudható annak, hogy a munkáltatók nem szívesen alkalmazzák a fiatal, szakmai gyakorlattal nem rendelkező munkavállalókat. 2012-től folyamatos csökkenés figyelhető meg az álláskeresők számában, mely elsősorban a közmunkaprogramnak köszönhető.

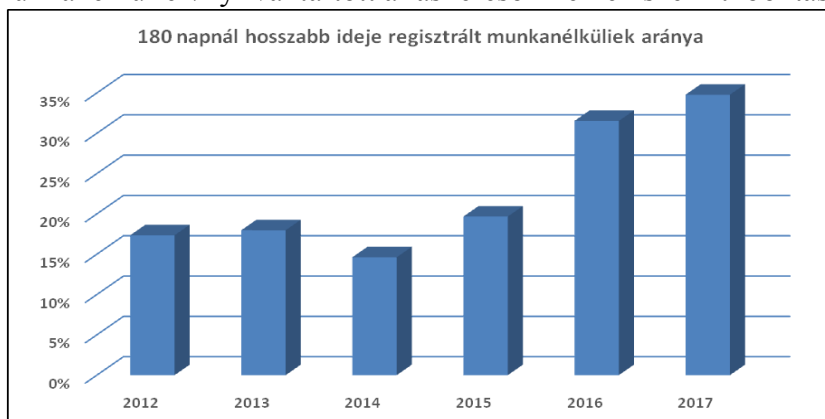
3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2012	2013	2014	2015	2016	2017
		51	33	33	31	28	16
20 év alatti (TS 1002)	Fő	0,5	0,5	1,75	0,75	0,5	0,5
	%	1,0%	1,5%	5,3%	2,5%	1,8%	0,0%
20-24 év (TS 1003)	Fő	9,5	2,75	2,5	5	5,25	2,25
	%	18,6%	8,3%	7,6%	16,4%	18,6%	14,5%
25-29 év (TS 1004)	Fő	7	3,25	5	4,25	3,25	3
	%	13,7%	9,8%	15,2%	13,9%	11,5%	19,4%
30-34 év (TS 1005)	Fő	5	6,25	3,5	2,25	3,25	2
	%	9,8%	18,9%	10,6%	7,4%	11,5%	12,9%
35-39 év (TS 1006)	Fő	5	2,25	4,5	3	3,5	1
	%	9,8%	6,8%	13,6%	9,8%	12,4%	6,5%
40-44 év (TS 1007)	Fő	9,25	5,5	5,25	6,25	3	1
	%	18,1%	16,7%	15,9%	20,5%	10,6%	6,5%
45-49 év (TS 1008)	Fő	5	4	4	2,5	3,5	3,5
	%	9,8%	12,1%	12,1%	8,2%	12,4%	22,6%
50-54 év (TS 1009)	Fő	5,75	3	2,75	4	3	1
	%	11,3%	9,1%	8,3%	13,1%	10,6%	6,5%
55-59 év (TS 1010)	Fő	2	4,5	2,25	1,5	1,75	0,75
	%	3,9%	13,6%	6,8%	4,9%	6,2%	4,8%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	2	1	1,5	1	1,25	1
	%	3,9%	3,0%	4,5%	3,3%	4,4%	6,5%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők számában emelkedő tendencia mutatkozik, 2012-től közel duplájára nőtt számuk 18%-ról 35 %-ra. A munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők nemek szerinti bontásáról nincsenek adataink.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Az iskolai végzettség és a munkanélküliség közvetlen kapcsolatban vannak egymással, minél magasabb végzettséggel rendelkezik valaki, annál nagyobb a munkaerő-piaci mozgásteret.

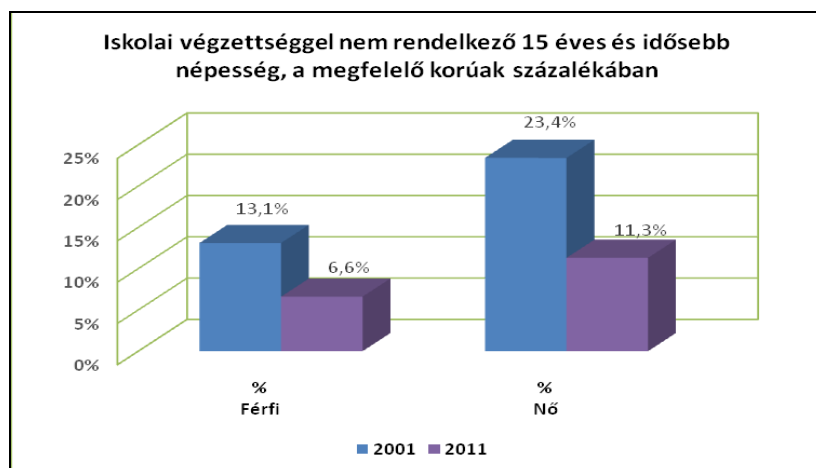
Az alacsony iskolai végzettség a mélyszegénységben élők és a roma lakosság körében igen jellemző, elsősorban a családi minta átörökítése, a támogatottság hiánya.

A 2001 – es népszámlálási adatokhoz képest pozitívan változott, csökkenést mutat a 15 éves és idősebb korosztályhoz viszonyítva az általános iskolai végzettséggel nem rendelkező lakosok száma, ezen belül a nők aránya (11,3%) lényegesen magasabb a férfiakénál (6,6%).

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi (TS 1601)	Nő (TS 1602)	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	86,9%	76,6%	13,1%	23,4%
2011	93,4%	88,7%	6,6%	11,3%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

Csibrákon általános iskolai illetve középiskolai felnőttoktatásban részt vevő lakos nem volt.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

Év	Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók száma (TS 3401)	8. évfolyamot eredményesen befejezte a felnőttoktatásban (TS 3301)	
	Fő	Fő	%
2012	0	0	0
2013	0	0	0
2014	0	0	0
2015	0	0	0
2016	0	0	0
2017	0	0	0

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

Év	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma (TS 3501)		Szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők		Középiskolai tanulók száma a felnőttoktatásban (TS 3601)
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő
2012	0		0,0%		0,0%		0,0%	
2013	0		0,0%		0,0%		0,0%	
2014	0		0,0%		0,0%		0,0%	
2015	0		0,0%		0,0%		0,0%	
2016	0		0,0%		0,0%		0,0%	
2017	0		0,0%		0,0%		0,0%	

A nyilvántartott álláskeresők iskolai végzettség szerinti megoszlásából tudhatjuk, hogy akik általános iskolai végzettséggel nem rendelkeznek, főleg a nyugdíjas korosztályhoz tartoznak, mivel a munkanélküliek számában viszonylag kevesen jelennek meg belőlük. A nyilvántartott álláskeresők jellemzően a 8 általános, és 8 általánosnál magasabb iskolai végzettségük közül kerülnek ki, de számuk 2012-höz viszonyítva lényeges csökkenést mutat minden esetben.

Tapasztalatunk szerint alacsony a húsz év körüli korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	49	3,75	7,7%	20,75	42,3%	24,5	50,0%
2013	32	2,25	7,0%	13,25	41,4%	16,5	51,6%
2014	33	1,75	5,3%	15,5	47,0%	15,75	47,7%
2015	31	1,75	5,7%	12,25	40,2%	16,5	54,1%
2016	28	0,75	2,7%	14,25	50,4%	13,25	46,9%
2017	17	2	10,1%	7,5	43,5%	8	46,4%

c) közfoglalkoztatás

2010. évben a nyilvántartott álláskeresők számára közhasznú, közcélú foglalkoztatási programok voltak elérhetők, ahol a foglalkoztatási átlaglétszám 27 fő volt. 2011 – ben a közfoglalkoztatás átalakult, az álláskeresőket a Munkaügyi Kirendeltséggel kötött hatósági szerződések alapján tudtuk foglalkoztatni. A közfoglalkoztatottak száma 2011 – ben 25 fő, 2012 – ben 14 fő, 2013-ban 15 fő, 2014-ben 16 fő, 2015-ben 13 fő, 2016-ban 10 fő, 2017-ben 9 fő, 2018-ban 6 fő volt, jellemzően mezőgazdasági, belvíz-elvezetési, mezőgazdasági földutak rendbetéte, illegális hulladéklerakó helyek felszámolása illetve értékteremtő programokban dolgoztak. Az aktív korú roma / cigány lakosság számáról, illetve hogy közülük kik vettek részt közfoglalkoztatásban, nincs adatunk.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Csibráktól a legközelebbi centrum Dombóvár, ami 25 km-re, a megyeszékhely Szekszárd 45 km-re található közúton. A tömegközlekedés jónak mondható

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő program nincs a településen.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Településünkön felnőttképzéshez és egyéb munkaerő – piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférési, helyi foglalkoztatási program nincs.

A TKKI Pécsi Igazgatóságával felvettük a kapcsolatot, általuk projektekkel, képzésekkel kapcsolatos információkhoz juthatunk.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Csibrákon nem áll rendelkezésre a mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatásáról adat. Az önkormányzat a mélyszegénységben élők foglalkoztatását javarészt Start programokon keresztül valósítja meg.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkoztatás területén előforduló hátrányos megkülönböztetésről nem érkezett panasz.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben tárgyaljuk a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat, valamint a munkaerő piaci szolgáltatásokat és az álláskereső számára elérhető támogatásokat.

E területen a Szt. 25. § - a és 47. § - a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

- Pénzbeli ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély, lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély.

- Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formában is nyújthatók, így lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély, rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás.

- Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, adósságkezelési szolgáltatás.

A szociális ellátások igénybe vétele fontos mutató egy település lakosságának szociális helyzetét illetően. Az álláskeresői segélyben részesülők száma jelentősen csökkent, ami azt mutatja, hogy csökken azoknak a munkanélkülieknek a száma, akik 1 évnél hosszabb munkaviszonyt tudnak felmutatni. Az álláskeresői járadékra és segélyben részesülők száma nem számottevő.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresői segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresői segélyben részesülők %
2012	253	0	0,0%
2013	257	0,25	0,1%
2014	257	1,5	0,6%
2015	250	1	0,4%
2016	226	1	0,4%
2017	221	0,75	0,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresői száma

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresői száma (TS 1301)	Álláskeresői járadékra jogosultak (TS 1201)	
	Fő	Fő	%
2012	49	2,75	5,6%
2013	32	3,75	11,7%
2014	33	2,25	6,8%
2015	31	2,5	8,2%
2016	28	2	7,1%
2017	17	0,5	2,9%

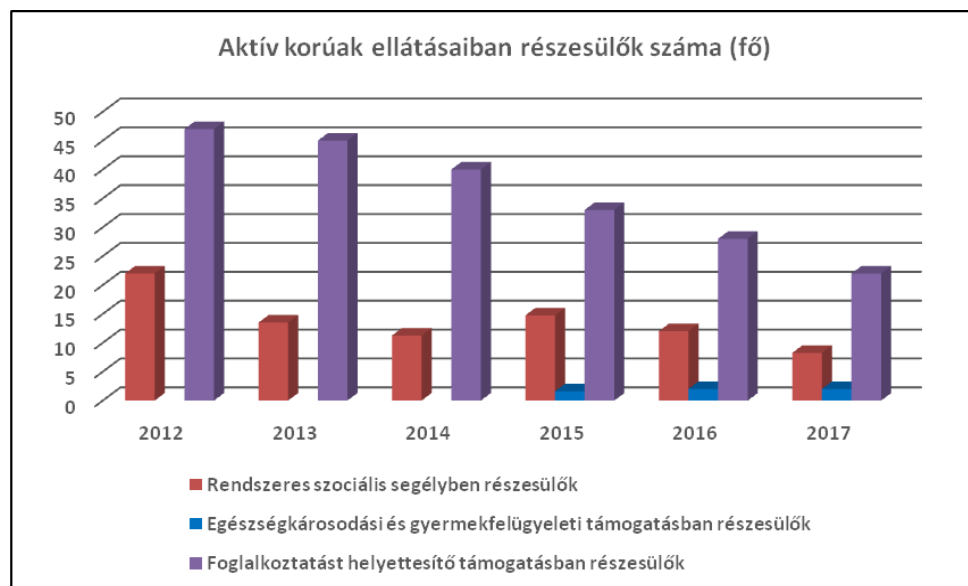
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az Önkormányzat rendszeres szociális segélyt vagy 2015-ig foglalkoztatást helyettesítő támogatást állapított meg annak a személynek, aki az önkormányzat szociális rendeletében foglaltaknak megfelel. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma évről évre csökkenő tendenciát mutat, 2012-ben 47 fő részesült a támogatásban, 2015-től csökkenés figyelhető meg, ekkor 40-en kaptak ellátást, 2017-ben már csak 22-en.

3.3.3. számú táblázat - Aktív korúak ellátása - Rendszeres szociális segélyben, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) - TS 1401 (2015. február 28-tól az ellátás megszűnt, vagy külön vált EGYT-re és FHT-ra)	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint (TS 5401)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)	
	Fő	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2012	22		8,70%	47	95,92%
2013	13,5		5,25%	45	140,63%
2014	11,25		4,38%	40	121,21%
2015	14,75	2	5,90%	33	108,20%
2016	12	2	5,31%	28	99,12%
2017	8,25	2	3,73%	22	127,54%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 4201)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2012	153	n.a.	2	0	0	0	0	0
2013	153	n.a.	1	0	0	0	0	0
2014	153	n.a.	1	0	0	0	0	0
2015	153	n.a.	1	0	0	0	0	0
2016	152	n.a.	1	0	0	0	0	0
2017	152	n.a.	1	0	0	0	0	0

A település lakásállománya 153 db. Ebből az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások számáról nem rendelkezünk adatokkal.

a) bérlakás-állomány

A településen jelenleg egy bérlakás található, a másik kettő, ami 2011-ben még bérlakásként volt nyilvántartva, állaguk miatt folyamatosan megszüntetésre kerültek. Hajléktalan lakosról a falunak nincs tudomása.

b) szociális lakhatás

Szociális lakásállománnyal a település nem rendelkezik, erre vonatkozó igény a lakosság részéről eddig nem merült fel.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Csibrákon lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanról nincs tudomásunk.

e) lakhatást segítő támogatások

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a villanyáram, a víz- és gázfogyasztás, a csatornahasználat és szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt. A lakásfenntartási támogatás alanyi jogon, normatív alapon állapítható meg. Normatív lakásfenntartási támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem nem haladja meg a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének a 250 % - át. A támogatás egy évre állapítható meg, függetlenül a lakásban lévő háztartások számától. A táblázatból kitűnik, hogy egyre többen igénylik ezt a támogatást. A településen egyre több helyen került beszerelésre előre fizetős mérőóra, ezeknél az embereknél a lakásfenntartási támogatás általában természetben kerül megállapításra. Megállapítható, hogy a lakásfenntartási támogatásban részesülő családok száma évről évre csökken. 2012-ben 43, 2014-ben 27, 2017-ben 25 rászoruló háztartásnak lett megállapítva az ellátás. Adósságcsökkentési támogatásban nem részesül senki.

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2012	43	0
2013	42	0
2014	27	0
2015	26	0
2016	26	0
2017	25	0

f) eladósodottság

A Csibráki Önkormányzatnak nincs tudomása arról, hogy a túlzott eladósodottság miatt valakinek a kilakoltatása folyamatban lenne, vagy ingatlanát elvesztette.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A falu infrastrukturális feltételei kedvezőek. Az áram- és ivóvíz-szolgáltatás a falu teljes egészében kiépített, minden lakásba be van vezetve, bár néhány helyen a közműtartozások felhalmozása miatt átmenetileg szünetel, de ez nem jellemző a településen. A közösségi közlekedés, közszolgáltatás megoldott.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

Nem releváns

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

Nem releváns

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Nem releváns

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyi alapellátás és az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások a 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (4) szerint kötelezően ellátandó feladata az önkormányzatoknak. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 152. § - a előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a házi orvos, házi gyermekorvosi ellátásról
- a fogorvosi alapellátásról
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról
- a védőnői ellátásról
- az iskola – egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet - és település - egészségügyi feladatok körében gondoskodik:

- a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról
- biztosítja a rovarok és rágcsalók irtását
- folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet- egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát
- együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére a személyes gondoskodást az állam valamint a helyi önkormányzatok biztosítják, a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzügyi és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító és megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során. Az egyenlő bánásmódhoz való jog magába foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi ellátás Csibrákon a Kurdi házi orvosi praxison keresztül valósul meg. A házi orvosi szolgálat vegyes ellátást biztosít felnőttek és gyermekek részére. Az orvos munkáját nővér és védőnő segíti. Csibrákon rendelés hetente kétszer van, a hét többi napján a kurdi házi orvosi rendelőben történik a sürgősebb esetek ellátása.

Járóbeteg szakrendelésre és kórházi ellátásra általában a dombóvári Szent Lukács Egészségügyi Nonprofit Kft Kórház és Rendelőintézetbe utalják be a betegeket, de szükség esetén Szekszárdon és Pécsen is igénybe vehetik az egészségügyi szakellátást. A Házi orvosi Központi Ügyelet Dombóváron a Kórház Rendelőintézet épületében működik külön megállapodás alapján.

A fogorvosi ellátás Kurdon található, helyi rendelés nincs.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2012	1	0	0
2013	1	0	0
2014	1	0	0
2015	1	0	0
2016	1	0	0
2017	1	0	0

Forrás: TeIR

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Csibrákon az egészségügyi ellátás hozzáférhető, háziorvos hetente kétszer rendel helyben, a többi napokon Kurdon érhető el a rendelés.

A betegségek megelőzésében fontos szerepe van a szűrővizsgálatokon való részvételnek. A szervezett szűrőprogramok közül tüdőszűrés két évente kerül megszervezésre. A részvételi arány egy – egy helyben szervezett szűrésen közel 10% -os.

Településen nem jellemző, hogy a szülők ne vinnék el gyermeküket a szűrésekre, vizsgálatokra. A védőoltásoknak is elismert jelentősége van, nem fordul elő, hogy kimaradnának gyerekek a védőoltásokból.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Rehabilitációs, mozgásszervi, reumatológiai ellátások igénybevételére a közeli Gunaras gyógyfürdő ad lehetőséget.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az Önkormányzat földjein megtermelt zöldségfélét a közétkeztetésben hasznosítják figyelve az előírásokra. A Kurdi Napsugár Óvoda és Konyha Konyháján változatos, tápanyag dús ételeket főznek minden korosztály számára, ami a szociális étkeztetésben részt vevők számára Csibrákra átszállításra kerül. Új, vitaminokban és ásványi anyagokban gazdag ételeket is kipróbálnak.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Csibrákon található egy focipálya, ahol a sportolni vágyó fiatalok, idősebbek is hódolhatnak a csapatsportnak.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Kurd Község Önkormányzata jelenleg a következő személyes gondoskodási formákat biztosítja:

- házi segítségnyújtás
- szociális étkeztetés
- családsegítés
- kialakulóban van a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- időskorúak nappali ellátása
- fogyatékosok nappali ellátása

A családsegítést, az időskorúak nappali ellátását, a fogyatékosok nappali ellátását az erre a célra létrejött Szociális és Gyermekjóléti Alapszolgáltató Központi Társulás látja el.

A szociális alapszolgáltatások közül az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászoruló emberek napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodnak, akik azt önmaguk vagy eltartottaik számára tartósan nem képesek biztosítani koruk, illetve egészségi állapotuk miatt.

Ápolási díj: a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó számára biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha önmaga ellátására képtelen, állandó és tartós felügyeletre szoruló tartósan beteg személy ápolását, gondozását végzi.. 2013-tól a Kormányhivatal állapítja meg az ellátást. Átlagosan 2-3 ember volt rá jogosult az elmúlt években.

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5901)	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5902)	Összesen
2012	3	0	3
2013	2	0	2
2014	1	0	1
2015	2	0	2
2016	2	0	2
2017	3	0	3

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt a lakosságtól bejelentés, panasz nem érkezett.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A hátránykompenzáló juttatások közül a legnagyobb jelentősége a közgyógyellátásnak van. A szociálisan rászoruló személy részére az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásai enyhítésére közgyógyellátási igazolvány állítható ki. Közgyógyellátásban a településen 2012-ben 24 fő, 2015-ben 9 fő, 2017-ben 12 fő részesült. A közgyógyellátást 2013-tól a Kormányhivatal állapítja meg.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2012	24
2013	12
2014	9
2015	9
2016	11
2017	12

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet szinterei, fórumai

A falu szinte minden programja önkormányzati illetve Nemzetiségi Önkormányzati szervezésben történik (Gyermeknap – Falunap), ahol a falu lakóinak jelentős része részt vesz.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

A településen nem jellemző, hogy etnikai hovatartozás miatt konfliktusok alakulnának ki.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A faluban tartott rendezvényekhez, melyek megvalósítására az Önkormányzatnak nem áll rendelkezésére elegendő anyagi forrás, a helyi vállalkozók, magánemberek, Nemzetiségi Önkormányzatok támogatásaikkal járulnak hozzá (pl. Falunappal egybekötött Gyermeknap)

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A faluban élő roma gyermekeket és rászorulókat is lehetőségeikhez mérten támogatja a Kurdi Roma Nemzetiségi Önkormányzat. Szüksős anyagi forrásaikból támogatják a helyi rendezvényeket, a kurdi általános iskolát és óvodát, ahova a csibráki gyerekek is járnak.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
tartósan magas munkanélküliség	közfoglalkoztatás kiszélesítése, helyi munkalehetőség teremtése
elavult szaktudás, alacsony iskolai végzettség	piacképes szakmák oktatása, felnőttképzési programok indítása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

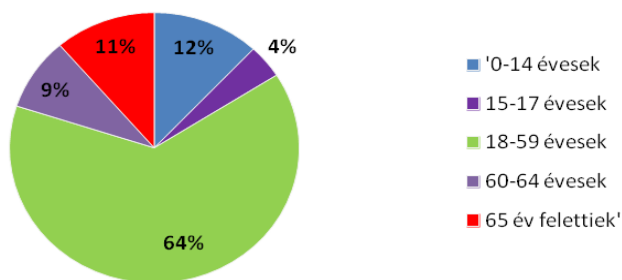
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

A Csibrákon élő lakosság korösszetétele a megyei és országos átlaghoz hasonló. Az öregedési index megmutatja, hogy 100 fő 14 év alatti lakosra mennyi 65 éven felüli lakos jut. Nálunk ez az arány 2012-ben 97,87 % volt, majd 2017-re ez az érték 104%-ra nőtt. Az állandó népesség és a 0- 14 éves korúak aránya 11-15 % között mozog. A csibráki gyerekek Kurdra járnak óvodába, iskolába, szállításuk a Kurd Községi Önkormányzat által fenntartott iskolabusszal történik.

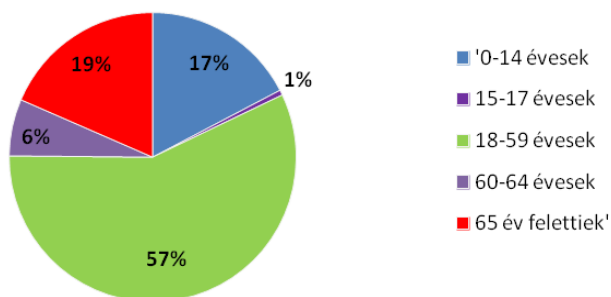
3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%) (TS 0401)
2012	46	47	97,87%
2013	47	48	97,92%
2014	45	46	97,83%
2015	46	49	93,88%
2016	49	48	102,08%
2017	52	50	104,00%

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A *védelembe vétel* a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermekvédelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevitelével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni, és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások valamint a Gyvt. – ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3101)
2012	5	9
2013	n.a.	n.a.
2014	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.
2016	1	n.a.
2017	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek számáról csak hiányos adataink vannak, de a 2012 előtti adatok alapján elmondható, hogy nagy valószínűséggel a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma továbbra is 7-9 között mozog. A védelembe vett gyermekek számában annyi látszik, hogy 2012-ben 5 gyermek volt, 2016-ban már csak 1, mely pozitív előrelépésnek mondható.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

Abban a családban, ahol a jövedelmi helyzet ezt indokoltá teszi, a jegyző rendszeres gyermekvédelmi támogatást állapít meg.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: a jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt. – ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. A jogosultság megállapítása során kerül sor a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19.§-a szerint.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2012	39
2013	32
2014	26
2015	27
2016	22
2017	21

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos számában látható, hogy fokozatosan évről évre csökkent számuk. Míg 2012-ben 39 gyermek volt jogosult, addig, 2017-re már csak 21-en kaptak kedvezményt, mely utalhat arra, hogy a család anyagi körülményei megváltoztak.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Ez az ellátási forma nem jellemző a településen, a kérelmezők általában átmeneti segélyben részesülnek, nem a gyermek jogán kapnak ellátást

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A csibráki gyerekek jellemzően Kurdra járnak iskolába, óvodába, ezért a Kurdi Általános Iskola és a Kurdi Napsugár Óvoda és Konyha adatait vesszük figyelembe.

Megállapítható, hogy kedvezményes óvodai vagy iskolai étkezésben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt kapók 100 %-os arányban jogosultak, a három vagy több gyermekes családok közül, akik gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülnek, 50 %-os támogatást kapnak.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A kurdi óvodába járó gyermekek közül 1 nem magyar állampolgár, ő nem hátrányos helyzetű.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Szegregált lakókörnyezet településünkön nincs, ezért ez a pont nem releváns.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Csibrák, mint csatolt település védőnői szolgálatát egy védőnő látja el. Betöltetlen védőnői státusz nincs. A védőnő hetente kétszer két órában tart tanácsadást és terhes gondozást Kurdon, ahova az iskolabusszal a várandós anyák és a gyerekek is átjárnak.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2012	1	16
2013	1	17
2014	1	16
2015	1	18
2016	1	15
2017	1	17

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A Csibráki házi orvosi körzet Kurdhoz tartozik, ahol vegyes házi orvosi körzet van, ez azt jelenti, hogy a házi orvosi ellátásba a felnőtt és gyermek ellátás is beletartozik.

Gyermekorvos havonta egyszer, a Mozgó Szakorvosi Szolgálat keretében tart rendelést, ekkor kerül sor a gyermekek státuszvizsgálataira, védőoltásaira (aki ragaszkodik a házi orvoshoz,

természetesen nem kötelező). A gyermeke egészségügyi ellátása jó, minden ellátást a település 50 km- es körzetében igénybe tudnak venni.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt háziiorvosi praxis/ok száma	Házi orvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma	Házi gyermekorvosok száma (TS 4601)
2012	0	156	0	n.a.	0
2013	0	157	0	n.a.	0
2014	0	158	0	n.a.	0
2015	0	156	0	n.a.	0
2016	0	155	0	n.a.	0
2017	0	156	0	n.a.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Településünkön bölcsőde nem üzemel, nincs tudomásunk arról, hogy a településről bölcsődébe járnának gyerekek. Ha Valakinek speciális ellátási igénye lenne (pl. korai fejlesztés, rehabilitáció), a dombóvári Reménység Napközi Otthonban van rá lehetőség.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Önkormányzati bölcsődék száma (TS 4801)	Bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 4701)	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Nem önkormányzati bölcsődék száma (munkahelyi, magán stb.)
2012	0	0	0	0
2013	0	0	0	0
2014	0	0	0	0
2015	0	0	0	0
2016	0	0	0	0
2017	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

4.3.4. számú táblázat - Bölcsődében és családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Egyéb, nem önkormányzati bölcsődei (munkahelyi, magán stb.) férőhelyek száma	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én) (TS 4901)
2012	0	0	0	0
2013	0	0	0	0

2014	0	0	0	0
2015	0	0	0	0
2016	0	0	0	0
2017	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

Csibrákon családi napközi nem üzemel, nincs tudomásunk óla, hogy valaki családi napközibe járna.

d) gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti szolgáltatást a Kapos-menti „Segítő kéz” Alapszolgáltató Intézmény végzi. A szakemberek heti egy alkalommal néhány órát töltenek csak a faluban.

e) gyermekvédelem

Az iskolában a gyermekvédelemhez kapcsolódó teendőkre, nem jelöltek ki felelőst, hiszen minden pedagógus érintett a napi problémák kezelésében. Az intézményben tanuló gyermekek számtalan esetben pszichés problémákkal küzdenek. Beilleszkedési problémáik is vannak, nem találják a helyüket nem csak a világban, a családban sem. Megjelentek az intézményben a pszichét károsító szenvedélyek (alkohol, drog, energiaital, cigaretta).

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszer működik, az intézmény, védőnő, az egészségügyi szolgáltató, a jegyző, magánszemélyek jelezhetik a családsegítő szolgálatnak, intézménynek, ha segítségre szoruló személyről szereznek tudomást.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az óvodás gyerekeknek lehetőségük van az óvodával szervezett keretek között úszásoktatásra járni Dombóvárra. Az iskolások évente Lengyel – Annafürdőre járnak erdei iskolába.

A községi könyvtár heti három alkalommal várja az olvasni vágyókat, minden korcsoport talál kedvére olvasni valót. Lehetőség van számítógép, illetve internet használatra is. A nyári szünidő alatt hetente háromszor kézműves foglalkozásokat tartanak a könyvtárban, ahova minden érdeklődő gyereket szívesen várnak.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

Mivel a csibráki gyerekek a kurdi iskolába, óvodába járnak, ezért a kurdi iskola adatai vesszük figyelembe.

A rendszeres gyermekvédelmi támogatásra jogosultak 100%-os arányban valamilyen kedvezményes (ingyenes) óvodai vagy iskolai támogatásban részesülnek. A nemzetiségi önkormányzatok minden évben ingyenes füzetsomaggal járulnak hozzá a tanévkezdéshez, melyben minden gyermek részesül.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselek észrevételei

Hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményeinek megsértésével kapcsolatban nem érkezett bejelentés.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Hátránykompenzáló juttatásokról, szolgáltatásokról nincs tudomásunk.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Dombóvári Tankerülete által működtetett a sajátos nevelési igényű gyermeke számára fenntartott iskolát a csibráki gyerekek is igénybe vehetik, a szülők döntenek, hogy melyik iskolába kívánják járatni gyereküket.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A Kurdi Napsugár Óvoda Kurdon a Petőfi utca 15. szám alatt található, Kurdról, Csibrákról és Gyulajról összesen jelenleg 47 gyerek jár ide, 4 fő szakképzett óvodapedagógus és 2 fő dajka foglalkozik velük. Az óvodás korú gyermeke száma a 2010- es visszaesést követően folyamatosan növekvő tendenciát mutat, nem utasították el egy gyermek óvodai felvételét sem.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	2	
Óvodai férőhelyek száma	50	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	2	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	7:00 - 17:00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ( )	2 hét	
Személyi feltételek	F	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	4	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	4	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	2	0
Kisegítő személyzet	0	0

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 2501)
2012	39	2	50	1	39	0
2013	41	2	50	1	41	0
2014	42	2	50	1	42	0
2015	38	2	50	1	38	0
2016	39	2	50	1	39	0
2017	47	2	50	1	47	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

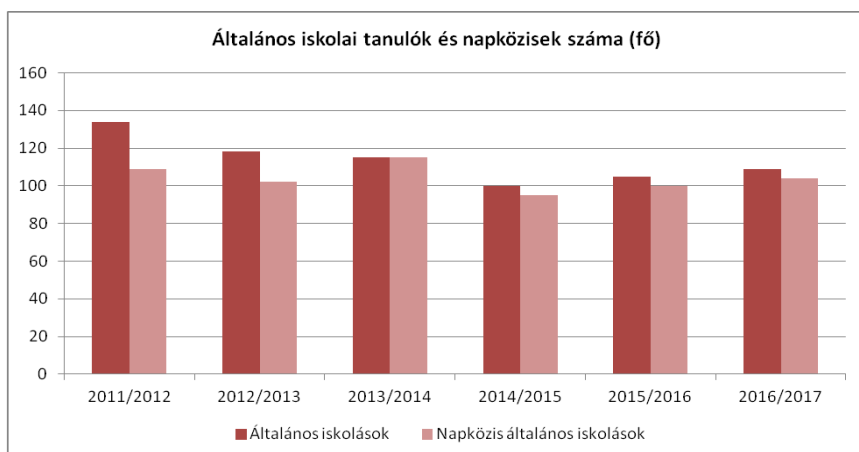
Az óvodai nevelést minden szülő igénybe veszi, de előfordul, hogy ha anyuka otthon van kisebb gyermekkel, az idősebbet nem kezdi el 3 évesen óvodába járatni, ám ennek ellenkezőjére is akad példa, hogy a gyermek már 2,5 évesen óvodába jár.

A helyi általános iskola két telephelyen 15 fő pedagógussal és 5 fő kiegészítő személyzettel működik, a Petőfi u. 13. szám alatt található az 1 – 4. osztály, a Rákóczi tér 6. alatt az 5 – 8. osztály. Az iskoláskorúak száma az 5-8. osztályosok tekintetében folyamatosan csökkent az elmúlt években. A 2011/2012-es tanévben 78 fő volt, ez 2016/2017-ben már csak 54 fő. Ez megmutatkozik a teljes általános iskolai létszám csökkenésén is. Ezekben az években 134-ről 109 csökkent számuk. A napközis tanulók száma minden évben nagyon magas, 2013-tól 95-100 % közötti volt az arányuk.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő		fő	%
2011/2012	56	78	134	109	81,3%
2012/2013	55	63	118	102	86,4%
2013/2014	52	63	115	115	100,0%
2014/2015	43	57	100	95	95,0%
2015/2016	52	53	105	100	95,2%
2016/2017	55	54	109	104	95,4%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az általános iskolában nappali oktatásban gyógypedagógiai oktatás nem történik, az általános iskolai feladat-ellátási helyek száma 2. (gyógypedagógiai oktatással együtt). Az általános iskolai osztályok száma 8.

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2011/2012	0	8	2
2012/2013	0	8	2
2013/2014	0	8	2
2014/2015	0	8	2
2015/2016	0	8	2
2016/2017	0	8	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs

Sem az óvodában, sem az iskolában hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásunk.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

A tanulók iskolai eredményességét és az oktatás hatékonyságát mutatja, hogy a 8. évfolyamot eredményesen befejezettek aránya 90 % felett van. Kevés esetben van szükség pótvizsgára, illetve évismétlésre.

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 2301)
	Fő
2011/2012	19
2012/2013	18
2013/2014	20
2014/2015	13
2015/2016	9
2016/2017	18

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az Önkormányzatnak nincs erre vonatkozó adata.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A fiatalok között terjed az alkohol és a drogfogyasztás	Egészségnevelő, egészségfejlesztő programok beépítése az iskolai nevelésbe, kortárs által tartott felvilágosító órák
Fiatalkorúak bűnözése egyre elterjedtebb	Jelzőrendszer működtetése, felvilágosító órák rendőrséggel együttműködve
Magatartási problémák	Pszichológus, pszichopedagógus alkalmazása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. Cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében

- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés, és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,

- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,

- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §- a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód

követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő – piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben levő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és a terhességet is.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Csibrákon a munkanélküli népesség között a nők aránya magasabb 2012-2014 között, mint a férfiaké, 2015-től a férfiak munkanélküliek száma magasabb. A nők közül hátrányosabb helyzetben vannak azok, akik a 45 éves és idősebb korosztályból kerülnek ki, a Gyes – en lévő, kisgyermekes anyák, illetve a pályakezdő nők, akik nem rendelkeznek megfelelő szakmai tapasztalattal.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0803)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2012	122	131	n.a.	n.a.	23	27
2013	124	133	n.a.	n.a.	16	16
2014	125	132	n.a.	n.a.	16	17
2015	124	126	n.a.	n.a.	16	15
2016	115	111	n.a.	n.a.	15	13
2017	113	108	n.a.	n.a.	9	9

Forrás: TeIr és helyi adatgyűjtés

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Településünkön kifejezetten nők számára nincs foglalkoztatást segítő program. A Start munkaprogramon belül indult mezőgazdasági képzés, ahol 3 fő nő vett részt.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Községünkben magas a csak 8 általános iskolai végzettséggel rendelkező nők száma, tehát szakmával nem rendelkeznek. A szakmai képzettség hiánya megnehezíti, esetenként lehetetlenné teszi a munkaerőpiacon való elhelyezkedést, általában csak a közfoglalkoztatás keretein belül találnak munkát, bár a mezőgazdasági idénymunkák során még van rájuk némi igény. Ezek az idénymunkák rövid ideig tartanak, és általában „forgó” rendszerben zajlik, így nem jutnak állandó jövedelemhez. Sokan a háztáji gazdaságban megtermelt terményekből próbálnak némi jövedelemre szert tenni.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A bérkülönbségekről konkrét információink nincsenek, de feltehetően a magasabb foglalkoztatási státuszokban jellemzőbb inkább a jövedelemarányok eltérése a nők kárára.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Településünkön bölcsőde, családi napközi nem üzemel. A Kurdi Napsugár Óvoda és Konyha férőhelyeinek száma 50 fő, melyből 47 fő a betöltött hely, óvodai férőhely hiány miatt egy gyermek sem került elutasításra. Az óvoda reggel 7 órától fogadja a gyerekeket, 17 óráig lehetnek itt szállításuk iskolabusszal megoldott. Csibrákon jelenleg nincs olyan kezdeményezés, ami támogatná a családbarát, rugalmas munkahely kialakítását.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Településünkön az anya – és gyermekgondozást a területi védőnő végzi, feladata a várandós anyák gondozása, a magzat gondozása, gyermekágyas és szoptató anya gondozása, illetve a 0 – 6 éves korú gyermekek gondozása. A 0 – 3 éves korosztály száma némi csökkenést mutat, a viszonylag alacsony gondozási létszám miatt a védőnő több időt tud egy - egy családdal, gyermekkel tölteni, ezáltal jobban megismerni őket, esetleges problémáikat. Előfordul, de nem jellemző, hogy az anyák a nagykorúság elérése előtt gyermeket vállalnának.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2012	1	10	10
2013	1	9	9
2014	1	10	10
2015	1	8	8
2016	1	6	6
2017	1	5	5

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Az elmúlt öt évben összesen három alkalommal történt családi viszály miatt rendőri riasztás, feljelentést egyik alkalommal sem tettek az érintettek, így bírósági ítélet sem született. Sok esetben nehéz feltárni az ilyen jellegű problémákat, hiszen a nők azok, akik próbálják eltitkolni az ilyen helyzeteket, bagatellizálják a történeteket.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Csibrák 50 km-es körzetében négy anyaothton illetve családok átmeneti otthona található (Szekszárd, Tevel, Kaposvár, Dombóvár), elsősorban a kistérségből, szabad hely esetén az egész ország területéről fogadnak be krízishelyzetben evő anyákat, családokat.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Települési programok szervezésében, lebonyolításában a nők tevékenyen részt vesznek. A képviselőtestület csak nőkből áll. Csibrákon nincs olyan szervezet, amely kifejezetten a nők érdekvédelméért jött volna létre.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Településünkön nem jött létre a nőket érintő társadalmi problémákra és felszámolásukra irányuló kezdeményezés, mivel a nők hátrányos megkülönböztetésével kapcsolatban nem érkezett hivatalunkhoz bejelentés, nem érzékelhető a nőket ért hátrányos megkülönböztetés.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
a kisgyermekes anyák elszigetelődése	Baba- mama Klub működtetése, anyacsoport létrejövésének támogatása
korai gyermekvállalás	felvilágosító foglalkozások szervezése minél korábbi életkorban
szakképzettség hiánya elavult szaktudás	piacképes szakmák oktatása, továbbképzések

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

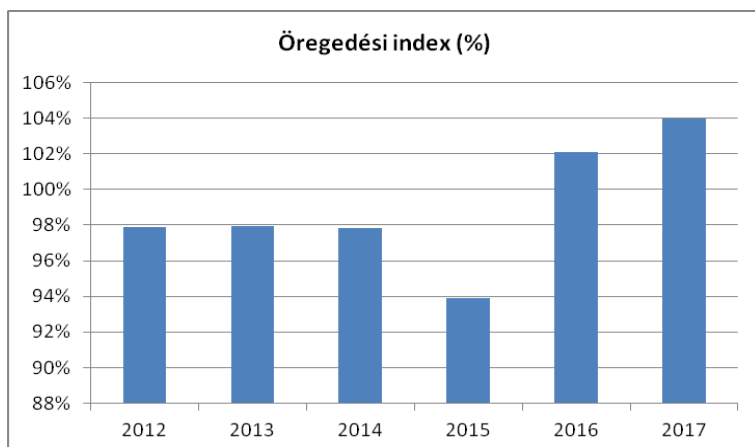
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A 2012 - es népszámlálási évben az öregedési index 97,87%-os arányhoz képest 2017- re 104% - ra nőtt. A 65 év felettek száma 2012- ben 46 fő volt, 2017-ben 52. Jellemző, hogy a nők magasabb életkort élnek meg, mint a férfiak. Jövedelmi helyzetükről pontos adatok nem ismertek.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%) (TS 0401)
2012	46	47	97,87%
2013	47	48	97,92%
2014	45	46	97,83%
2015	46	49	93,88%
2016	49	48	102,08%
2017	52	50	104,00%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A települési önkormányzat idős korúak járadékában részesíti azt a 62. életévét, illetőleg a rá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80% - át; az egyedülálló, 62. életévét, illetve a rá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95% - át; az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130% - át.

Idős korúak járadékában községünkben senki nem részesül.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2012	43	59	102
2013	42	57	99
2014	41	55	96
2015	39	53	92
2016	36	51	87
2017	35	49	84

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők számában mindkét nem esetében csökkenés figyelhető meg, számuk a 2012. évi 102-ről 2017-re 84 főre csökkent.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A településünkön élők nyugdíjazás utáni foglalkoztatottságáról nincsenek adataink, sokan a saját kertjükben tevékenykednek, termelik meg a saját és családjuk számára a növényeket, vagy foglalkoznak haszonállat, leginkább baromfi tartásával.

b) tevékeny idős kor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)
Községünkben az idősek foglalkoztatottságát támogató program nincs.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az időseket érintő, a foglalkoztatás területén előforduló hátrányos megkülönböztetésre vonatkozóan nincs információnk.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Nappali ellátásban helyben nem részesül egyetlen idős ember sem, Csibrákon erre nincs lehetőség. Szociális gondozás jelenleg nincs, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás indítása folyamatban van. A 65 év feletti lakosság számában növekedés látható.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idős korúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő idős korúak száma (TS 5101)	
		Fő	%
2012	46	0	0,00%
2013	47	0	0,00%
2014	45	0	0,00%
2015	46	0	0,00%
2016	49	0	0,00%
2017	52	0	0,00%

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az idősebb korosztály is szívesen vesz részt a települési rendezvényeken, ahol mindenki megtalálja a számára megfelelő, kikapcsolódást nyújtó programot.

c) idősek informatikai jártassága

Az idősek informatikai jártasságára vonatkozóan nincs adatunk.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Nem rendelkezünk adatokkal arra vonatkozóan, hogy a településen élő idős embereknek milyen sajátos igényt kielégítő programokra lenne szükségük. Az évente megrendelésre kerülő Gyermeknappal egybekötött Falunap az idősek számára is tartalmaz szórakozást kínál, de részt vehetnek a Nemzetiségi Önkormányzatok által szervezett programokon is.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas az egyedül élők, főleg az egyedül élő nők aránya, nem mozdulnak ki otthonaikból	Aktivitást megőrző programok szervezése, önkéntes munkába történő bevonás
Modern technikát nem ismerik	Bevezetés a technika világába, fiatalok segítségével

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékkal élő személy: aki érzékszervi, mozgásszervi értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációban számottevően korlátozott, és ez számára hátrányt jelent a társadalmi életben való részvétel során.

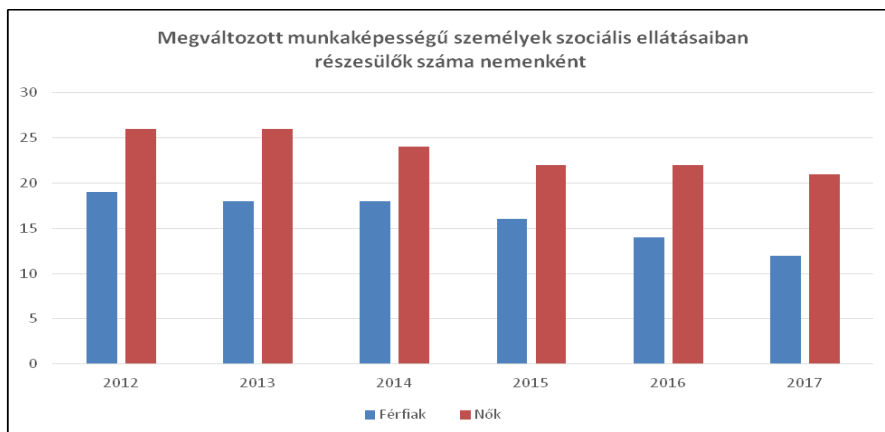
A fogyatékkal élő személyekre vonatkozóan nem állnak rendelkezésünkre megfelelő, értékelhető adatok. A társadalom, illetve a hatósági szervek feladata olyan környezet megteremtése illetve működtetése, hogy a fogyatékkal élők egyenlő eséllyel indulhassanak a mindennapi életük során az egészségügyi és szociális ellátás, iskoláztatási, a lakhatás, közlekedés és a társadalmi élet, valamint a személyes ügyintézés területén is.

A megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők számában csökkenés figyelhető meg, mind a nők, mind a férfiak esetében. 2012-ben összesen 45-en kaptak ellátást, 2017-ben már csak 33 személy.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 6301)	Összesen
2012	19	26	45
2013	18	26	44
2014	18	24	42
2015	16	22	38
2016	14	22	36
2017	12	21	33

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A településen élő fogyatékkal élő személyek foglalkoztatottságáról nincsenek pontos információink. Községünkben nincs fogyatékkal élő személy számára megfelelő munkahely illetve a közfoglalkoztatásban sem vesznek részt.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkoztatás területén a fogyatékkal élő személyeket ért hátrányos megkülönböztetésről nem rendelkezünk információval.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Fogyatékos személyeket ellátó intézmény településünkön nincs, Dombóváron a Reménység Napközi Otthonba mehetnek az erre rászorulóknak, de ezen szolgáltatás igénybevételéről nem rendelkezünk információval.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 5001)	Egyházi fenntartású intézményben	Civil fenntartású intézményben
2012	0	0	0
2013	0	0	0
2014	0	0	0
2015	0	0	0
2016	0	0	0
2017	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A lakosságszámon belül fogyatékos lakosok számáról külön nincs kimutatásunk, az adatgyűjtő rendszereken keresztül nem hozzáférhető. Egy-egy ellátás biztosításánál az Önkormányzat nem vezet külön nyilvántartást a fogyatékos személyekről. A legtöbb ellátás (átmeneti segély, közgyógyellátás, ápolási díj, stb.) azon ellátások közé tartozik, amire fogyatékos személyek is jogosultak lehetnek.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége
Csibrákon az Önkormányzat épülete, a háziorvosi rendelő akadálymentesített, kerekesszéssel jól megközelíthető.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés biztosítva van.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége
Községünkben tudomásunk szerint nincs olyan munkahely, ahol fogyatékos személyt foglalkoztatnának.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége
A település tulajdonában levő járdák, közterületek (melyek néhol felújításra szorulnak) felújítása során gondoskodunk azok akadálymentességéről.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)
A fogyatékos személyek rendelkezésére álló helyi szolgáltatás (speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye) településünkön nincs.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Tudomásunk szerint községünkben közlekedési támogatásban 2012-ben 40 fő részesült, arról nem rendelkezünk adatokkal, hogy rokkantsági járadékot, akadálymentesítési támogatást, illetve parkolási igazolványt hányan kaptak

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Járdák, közterületek nem biztonságosak közlekedés szempontjából	Járdák folyamatos karban tartása, felújítása, akadálymentesítése
Kevés munkalehetőség	Akadálymentes munkahelyek, támogatott munkahelyek létesítése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a)* a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)
- b)* önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása
- c)* önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség
- d)* a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége
- e)* civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége
- f)* for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a)* a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába
- b)* az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<ul style="list-style-type: none"> - Tartósan magas munkanélküliség - Elavult szaktudás, alacsony iskolai végzettség 	<ul style="list-style-type: none"> - Közfoglalkoztatás kiszélesítése, helyi munkalehetőség teremtése - Piacképes szakmák oktatása, felnőttképzési programok indítása
Gyermekek	<ul style="list-style-type: none"> - Alkohol, drogfogyasztás terjed - Fiatalok bűnözése egyre elterjedtebb - Magatartási problémák 	<ul style="list-style-type: none"> - Egészségnevelő, egészségfejlesztő programok beépítése az iskolai nevelésbe, kortárs által tartott felvilágosító órák - Jelzőrendszer működtetése, felvilágosító órák rendőrséggel együttműködve - Pszichológus, pszichopedagógus alkalmazása
Idősek	<ul style="list-style-type: none"> - Magas az egyedül élők, főleg az egyedül élő idős nők aránya, nem mozdulnak ki otthonaikból - Modern technikát nem ismerik 	<ul style="list-style-type: none"> - Aktivitást megőrző programok szervezése, önkéntes munkába történő bevonás - Bevezetés a technika világába fiatalok segítségével
Nők	<ul style="list-style-type: none"> - Kisgyermekes anyák elszigetelődése - Korai gyermekvállalás - Szakképzettség hiánya, elavult szaktudás 	<ul style="list-style-type: none"> - Baba- mama klub működtetése, anyacsoport létrejövésének támogatása - Felvilágosító foglalkozások szervezése minél korábbi életkorban - Piacképes szakmák oktatása, továbbképzések
Fogyatékkal élők	<ul style="list-style-type: none"> - Járdák, közterületek nem biztonságosak a közlekedés szempontjából - Kevés munkalehetőség 	<ul style="list-style-type: none"> - Járdák folyamatos karbantartása, felújítása, akadálymentesítése - Akadálymentes munkahelyek, támogatott munkahelyek létesítése

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<ul style="list-style-type: none"> - Szegénység megelőzése, mérséklése - Piacképes szakmák oktatása 	<ul style="list-style-type: none"> - Helyi foglalkoztatás állandóvá tétele, Önkormányzat, Munkaügyi Hivatal - Munkaügyi Hivatal
Gyermekek	<ul style="list-style-type: none"> - Prevenációs programok szervezése - Megelőző programok szervezése - Megelőző, játékos szabadidős programok szervezése 	<ul style="list-style-type: none"> - Kortárs előadók, védőnő - Körzeti Megbízott, védőnő, civil szervezetek - Önkormányzat, Oktatási Intézmény
Idősek	<ul style="list-style-type: none"> - Programok, szolgáltatások - Felmérés, adatgyűjtés 	<ul style="list-style-type: none"> - Alapítványok, civil szervezetek, Önkormányzat - Önkormányzat, önszerveződés
Nők	<ul style="list-style-type: none"> - Anyacsoport, önszerveződés ösztönzése - Felvilágosító órák - Képzési programok 	<ul style="list-style-type: none"> - Védőnő, szociális szakemberek - Védőnő, családsegítő szolgálat - Munkaügyi Hivatal, Önkormányzat
Fogyatékkal élők	<ul style="list-style-type: none"> - Közterület felújítás, akadályok megszüntetése - Akadálymentes, támogatott munkahely teremtése 	<ul style="list-style-type: none"> - Önkormányzat - Önkormányzat, Munkaügyi Hivatal

Jövőképünk

- Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák egyenlő eséllyel indulnak az oktatás, munkahely létesítése terén, a társadalom hasznos tagjának érzik magukat.
- Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők kiemelkedjenek a szegénységből, az életkörülményeiken saját erőből vagy segítséggel tudjanak javítani.
- Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek jó színvonalú oktatását, életkörülményeik javítását, hogy jó esélyekkel indulhassanak az életben.
- Folyamatosan odafigyelünk az idősek szociális és mentális körülményeire, hogy biztonságban érezhessék magukat.
- Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az elszigetelődés megelőzését, és hogy a kisgyermek anyák is jó eséllyel indulhassanak a munkaerő piacon, illetve segítsük őket visszatérni a munka világába.
- Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élő személyek helyzetére, hogy településünkön minden szolgáltatás elérhető legyen számukra.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Esély a munkára
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Magas, tartós munkanélküliség, a munkanélküliek száma nem csökken
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Tartós munkanélküliek számának csökkentése, közfoglalkoztatás kiszélesítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Közfoglalkoztatás kiszélesítése, munkaerő igény felmérése, folyamatos kapcsolattartás kiépítése, megszervezése 1. Munkahelyteremtés, közfoglalkoztatás kiszélesítése 2. Felnőttképzési programok, piacképes szakmák oktatása
Résztevők és felelős	Polgármester
Partnerek	Munkaügyi Hivatal, Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	2021.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A fenntarthatóságot elsősorban a pénzügyi fedezet határozza meg. Önkormányzati nyilvántartás, Munkaügyi Hivatal adatszolgáltatásai
Kockázatok és csökkentésük eszközei	
Szükséges erőforrások	Közfoglalkoztatáshoz a pénzügyi háttér biztosítása elsősorban állami illetve EU pályázati forrásból

Intézkedés címe:	"Új szakmával új esély"
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Alacsony iskolázottság, elavult szaktudás
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az alacsony iskolai végzettségű emberek számának csökkentése, rendelkezzenek piacképes szakmával, ami növeli a munkaerőpiacon való elhelyezkedés lehetőségét.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Piacképes szakmák oktatása
Résztevők és felelős	Polgármester
Partnerek	Munkaügyi Hivatal
Határidő(k) pontokba szedve	2021.12.31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A fenntarthatóságot elsősorban a pénzügyi fedezet és az igénybevétel határozza meg. Önkormányzati nyilvántartás, Munkaügyi Hivatal adatszolgáltatásai
Kockázatok és csökkentésük eszközei	
Szükséges erőforrások	Munkaügyi Hivatal által szervezett képzések, felmérés, hogy melyek azok a hiányszakmák, amikre szükség lenne.

Intézkedés címe:	Védjük meg gyermekeinket!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A fiatalkorúak körében egyre terjed az alkohol és a drogfogyasztás, a bűnözési hajlam.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az alkohol, drogfogyasztás, dohányzás mérséklése, bűnelkövetés megelőzése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Egészségnevelő –fejlesztő programok szervezése, a körzeti megbízott illetve kortárs által tartott 1. Prevenációs programok szervezése 2. Megelőző programok szervezése
Résztevők és felelős	Polgármester
Partnerek	1. Kortárs előadók, védőnő 2. Körzeti megbízott, védőnő, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2021.12.31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A bevont fiatalok aránya legalább 50%-os legyen, ez az arány meg is maradjon Iskolai adatgyűjtés, rendőrségi jelentések, védőnői, gyermekjóléti szolgálat jelzései
Kockázatok és csökkentésük eszközei	
Szükséges erőforrások	Személyi erőforrás biztosítása, programok támogatása

Intézkedés címe:	Fiatalok bűnözés visszaszorítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A fiatalok bűnözése (lopás, drogfogyasztás) gyakori probléma
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Bűnözés visszaszorítása, egészséges életmód kialakítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Tehetséggondozó ösztöndíjak feltérképezése, Nyári táborok szervezése, Sportpálya felújítása Megelőző programok szervezése Jelzőrendszer működtetése, felvilágosító órák rendőrséggel együttműködve
Résztevők és felelős	Polgármester
Partnerek	Közzet megbízott, védőnő, civil szervezetek, pedagógusok
Határidő(k) pontokba szedve	2021.12.31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A bevont gyermekek aránya 50%-os maradjon Iskolai adatgyűjtés, rendőrségi jelentések, védőnői, gyermekjóléti szolgálat jelzései
Kockázatok és csökkentésük eszközei	
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, prevenciós szakemberek

Intézkedés címe:	Légy jobb!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az iskolás gyerekek körében egyre jellemzőbbek a magatartási problémák, amik sokszor a családi háttérből adódnak
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Magatartási problémákból eredően a tanulmányi teljesítmény romlik, a gyerekek egymást viszik bele a problémás viselkedésbe
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Az iskolában szükség lenne egy pszichológus alkalmazására, játékos szabadidős programok szervezése
Résztevők és felelős	Polgármester
Partnerek	Önkormányzat, Oktatási intézmények, pszichológus
Határidő(k) pontokba szedve	2021.12.31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A fenntarthatóságot a pénzügyi fedezet határozza meg Iskola visszajelzései, Gyermekjóléti szolgálat jelzései, részt vevők száma min. 10 fő
Kockázatok és csökkentésük eszközei	
Szükséges erőforrások	Oktatási intézmény, Önkormányzat támogatása, pályázati források, szakemberek

Intézkedés címe:	Tartsunk össze!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A kisgyermekes anyák jellemzően elszigetelődnek, nincsenek olyan programok a településen, ahol szívesen, gyermekkel együtt hasznosan töltenének időt
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Anyacsoport, Baba mama csoport fenntartása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, igények felmérése, Anyacsoport, Baba mama klub fenntartása, önszerveződés segítése
Résztevők és felelős	Polgármester
Partnerek	Védőnő, szociális szakemberek
Határidő(k) pontokba szedve	2021.12.31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Célcsoport igényei szerint Résztevők számának folyamatos figyelemmel kísérése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	
Szükséges erőforrások	Önkormányzati támogatás, védőnő, támogatók hozzájárulása (személyi, anyagi)

Intézkedés címe:	Anya is fiatal
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A településen előfordul, hogy a rendezetlen családi háttérű, sok esetben problémás viselkedésű lányok fiatal korban esnek teherbe, nem tudják vállalni a gyermeket, vagy a család vállalja fel a gyermek nevelését.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A korai teherbeesés, gyermekvállalás visszaszorítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Felvilágosítás minél korábbi életkorban, felelősségre nevelés, tudatos családtervezés propagálása Anyacsoport, önszerveződés ösztönzése
Résztevők és felelős	Polgármester
Partnerek	Védőnő, családsegítő szolgálat
Határidő(k) pontokba szedve	2021.12.31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A humán erőforrások fenntartásával Fiatalkorú anyák számának nyomon követése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	
Szükséges erőforrások	Védőnő, családsegítő szolgálat, oktatási intézmény

Intézkedés címe:	Szaktmát a nőknek!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A többgyermekes anyák általában alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, vagy szaktudásuk elavult.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Javuljanak a nők iskolai végzettség mutatói és a megszerzett szakmával nagyobb eséllyel induljanak a munkaerő piacon.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Hiányszaktmák feltérképezése, szakképzések indítása, továbbképzések szervezése, képzési rendszer kiépítése
Résztevők és felelős	Polgármester
Partnerek	Önkormányzat, Munkaügyi Hivatal
Határidő(k) pontokba szedve	2021.12.31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Pénzügyi forrás folyamatos biztosítása Helyi adatgyűjtés. résztvevők számának folyamatos nyomon követése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	
Szükséges erőforrások	EU által finanszírozott pályázatok, Önkormányzat, helyi vállalkozók bevonása

Intézkedés címe:	Haladjunk a korral!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idős korosztály nagy része nem ismeri a modern technikát, a számítógép és az internet nyújtotta lehetőségeket.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A fiatalok bevonásával az idősek megismertetése a modern technikával
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Az ifjúsági Klub felszerelése számítógépekkel, fiatal korosztály bevonása, idősek bevonása, igényfelmérés
Résztevők és felelős	Polgármester
Partnerek	Alapítványok, civil szervezetek, önkormányzat, önszerveződés
Határidő(k) pontokba szedve	2021.12.31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Megfelelő számú résztvevő esetén fenntartható résztvevők számának nyomon követése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	
Szükséges erőforrások	Pályázati forrásból számítógépek beszerzése

Intézkedés címe:	Védjük meg időseinket!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Magas az egyedül élő idős személyek száma, gyakrabban válnak bűncselekmények áldozatává.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az idősök kárára elkövetett bűncselekmények visszaszorítása, fokozott odafigyelés
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés, tájékoztató anyagok kiküldése, helyi körzeti megbízottal való szorosabb kapcsolattartás az idősök, a szociális gondozók és az Önkormányzat részéről Programok, szolgáltatások szervezése
Résztevők és felelős	Polgármester
Partnerek	Alapítványok, civil szervezetek, önkormányzat, önszerveződés
Határidő(k) pontokba szedve	2021.12.31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Humán erőforrás biztosítása elsődleges Jelzőrendszerek észrevételei, adatszolgáltatások
Kockázatok és csökkentésük eszközei	
Szükséges erőforrások	Állami, EU-s pályázati forrás, több helyi körzeti megbízott, egyéb humán erőforrások

Intézkedés címe:	Közlekedjünk biztonsággal!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Járdák, közterületek közlekedés szempontjából néhol nem biztonságosak
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Akadálymentesített járdák, biztonságos közlekedés megteremtése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Akadályok megszüntetése, a település járdáinak felújítása, térkövezése, korlátok kihelyezése, folyamatos karbantartás
Résztevők és felelős	Polgármester
Partnerek	Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	2021.12.31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Pályázati, állami forrástól függően lakossági visszajelzések figyelése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	
Szükséges erőforrások	Pályázati források, közmunka keretén belüli betonelem gyártás megvalósításából a humán és a tárgyi feltételek megteremtése

Intézkedés címe:	Dolgozni szeretnék!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A fogyatékkal élők számára kevés a munkalehetőség, nem tudnak elhelyezkedni
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Munkalehetőség biztosítása a fogyatékkal élők számára
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A fogyatékkal élők bevonása a foglalkoztatásba
Résztevők és felelős	Polgármester
Partnerek	Önkormányzat, Munkaügyi Hivatal
Határidő(k) pontokba szedve	2021.12.31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Pályázati források biztosításával fenntartható Fogyatékos személyek foglalkoztatása, bevonása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	
Szükséges erőforrások	Pályázati források kihasználása

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Legyen jobb a holnap - esély a munkára	Magas, tartós munkanélküliség, a munkanélküliség száma nem csökken	Tartós munkanélküliek számának csökkentése, közfoglalkoztatás kiszélesítése, Szociális Szövetkezet alapítása	Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia	Közfoglalkoztatás kiszélesítése, munkaerő igény felmérése, folyamatos kapcsolattartás kiépítése, megszervezése	Polgármester	2021.12.31.	Önkormányzati nyilvántartás, Munkaügyi Hivatal adatszolgáltatásai	Közfoglalkoztatáshoz a pénzügyi háttér biztosítása elsősorban állami, illetve EU pályázati forrásból	A fenntarthatóságot elsősorban a pénzügyi fedezet határozza meg.
2	"Új szakmával új esély"	Alacsony iskolázottság, elavult szaktudás	Az alacsony iskolai végzettségű emberek számának csökkentése, rendelkezzenek szakmával, ami a munkaerőpiacon való elhelyezkedés lehetőségét.	Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia	Piacképes szakmák oktatása	Polgármester	2021.12.31.	Munkaügyi Hivatal adatszolgáltatásai, Önkormányzati nyilvántartás	Munkaügyi Hivatal által szervezett képzések, felmérés, hogy melyek azok a hiányszakmák, amelyekre szükség lenne.	A fenntarthatóságot elsősorban a pénzügyi fedezet és az igénybevitel határozza meg.
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Védjük meg gyermekeinket!	A fiatalok körében egyre terjed az alkoholfogyasztás, és drogfügyasztás, abúznélkövetés bűnözési hajlam.	Az alkohol, drogfogyasztás, dohányzás, amerséklése, bűnözés megelőzése	Kistérségi Ifjúsági Konceptió	Egészségnevelő – fejlesztő programok szervezése, a körzeti megbízott illetve kortárs által tartott felvilágosító órák	Polgármester	2021.12.31.	iskolai adatgyűjtés, rendőrségi jelentések, védőnői, gyermekjóléti szolgálat jelzései	Személyi erőforrás biztosítása, programok támogatása	A bevont fiatalok aránya legalább 50%-os legyen, ez az arány meg is maradjon
2	Fiatalkorú bűnözés visszaszorítása	A fiatalok bűnözése (lopás, drogfogyasztás) gyakori probléma	Bűnözés visszaszorítása, egészséges életmód kialakítása	Kistérségi Ifjúsági Konceptió	Előadók meghívása az adott témában a rendőrség szakembereinek. illetve kortárs	Polgármester	2021.12.31.	Adatgyűjtések, Gyermekjóléti szolgálat jelzései, rendőrségi jelentések	Pályázati forrás, prevenció szakemberek	A bevont gyermekek aránya 50% - os maradjon

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
					előadók bevonásával					
3	Légy jobb!	Az iskolás gyerekek körében egyre jellemzőbbek a magartási problémák, amik sokszor a családi háttérből adódnak	Magartási problémákból eredően a tanulmányi teljesítmény romlik, a gyerekek egymást viszik bele a problémás viselkedésbe	Kistérségi Ifjúsági Konceptió	Az iskolában szükség lenne egy pszichológus alkalmazására, játékos szabadidős programok szervezése	Polgármester	2021.12.31.	Iskola visszajelzései, gyermekjóléti szolgálat jelzései, részt vevők száma min. 20 fő	Oktatási intézmény, Önkormányzat támogatása, pályázati források, szakemberek	A fenntarthatóságot a pénzügyi fedezet határozza meg
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Nők foglalkoztatásának növelése szakma biztosításával	A többgyermekes nők általában alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, vagy szaktudásul elavult.	Javuljanak a nők iskolai végzettség mutatói és a megszerzett szakmával nagyobb eséllyel induljanak a munkaerő piacon	EU 2020 Stratégia	Hiányszakmák feltérképezése, szakképzés indítása, továbbképzések szervezése, képzési rendszer kiépítése	Polgármester	2021.12.31.	Helyi adatgyűjtés, résztvevők számának nyomon követése	EU által finanszírozott pályázatok, Önkormányzat, helyi vállalkozók bevonása	Pénzügyi forrás folyamatos biztosítása
2	Anya is fiatal	A településen előfordul, hogy a rendezetlen családi háttérű, sok esetben problémás viselkedésű lányok fiatal korban esnek teherbe, nem tudják vállalni a gyermeket, vagy a család vállalja fel a gyermek nevelését.	A korai teherbeesés, gyermekvállalás visszaszorítása		Felvilágosítás minél korábbi életkorban, felelősségre nevelés, tudatos családtervezés propagálása	Polgármester	2021.12.31.	Fiatalkorú anyák száma	Védőnő, családsegítő szolgálat, oktatási intézmény	A humán erőforrások fenntartásával
3	Tartsunk össze!	A kisgyermekes anyák jellemzően elszigetelődnek,	Anyacsoport, Babamama fenntartása		Adatgyűjtés, igények felmérése, Anyacsoport, Baba	Polgármester	2021.12.31.	Résztvevők számának folyamatos	Önkormányzati támogatás, védőnő, támogatók	Célcsoport igényei szerint

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
		nincsenek olyan programok a településen, ahol szívesen, gyermekkel együtt hasznosan töltenének időt			mama klub fenntartása, önszerveződés segítése			figyelemmel kísérése	hozzájárulása (személyi, anyagi)	
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Időseink védelme	Magas az egyedül élő idős személyek száma, gyakrabban válnak bűncselekmények áldozatává.	Az idősek kárára elkövetett bűncselekmények visszaszorítása, fokozott odafigyelés	Bűnmegelőzési Konceptió	Adatgyűjtés, tájékoztató anyagok kiküldése, helyi körzeti megbízottal való szorosabb kapcsolattartás az idősek, a szociális gondozók és az Önkormányzat részéről	Polgármester	2021.12.31.	Jelzőrendszerek észrevételei, adatszolgáltatások	Állami, EU-s pályázati forrás, több helyi körzeti megbízott, egyéb humán erőforrások	Humán erőforrás biztosítása elsődleges
2	Modern technika?	Az idős korosztály nagy része nem ismeri a modern technikát, számítógép és az internet nyújtotta lehetőségeket. Az elmúlt években történtek erre vonatkozó sikeres intézkedések.	Az idősek megismertetése a modern technikákkal a fiatalok bevonásával		Infokommunikációs eszközök biztosítása, fiatal korosztály bevonása, idősök bevonása, igényfelmérés	Polgármester	2021.12.31.	részvevők száma	Pályázati forrásból számítógépek beszerzése	Megfelelő számú résztvevő esetén fenntartható
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Biztonságos közlekedés	Járdák, közterületek közlekedés szempontjából esetenként biztonságosak, repedezettek	Akadálymentesített járdák, biztonságos közlekedés megteremtése	Gazdasági program	Akadályok megszüntetése, a település járdáinak felújítása, térkövezése, korlátok kihelyezése, folyamatos	Polgármester	2021.12.31.	Lakossági (fogyatékkal élők, babakocsit tolok, nehezen, botal, közlekedők) elégedettsége	Pályázati források, közmunka keretén belüli betonelemgyártás megvalósításából humán és a tárgyi feltételek megteremtése	Közmunkaprogramok fenntartása, állami forrástól függetlenül

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
					karbantartás					
2	Mi is dolgozni szeretnénk!	A fogyatékkal élők számára kevés munkalehetőség, nem tudnak elhelyezkedni	Fogyatékkal élők számára munkalehetőséget biztosítani	Nemzeti Fogyatékosügyi Stratégia	A fogyatékkal élők bevonása a foglalkoztatásba (akár közfoglalkoztatásba)	Polgármester	2021.12.31.	Fogyatékos személyek foglalkoztatottsága	Pályázati források kihasználása	Pályázati források biztosításával fenntartható

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

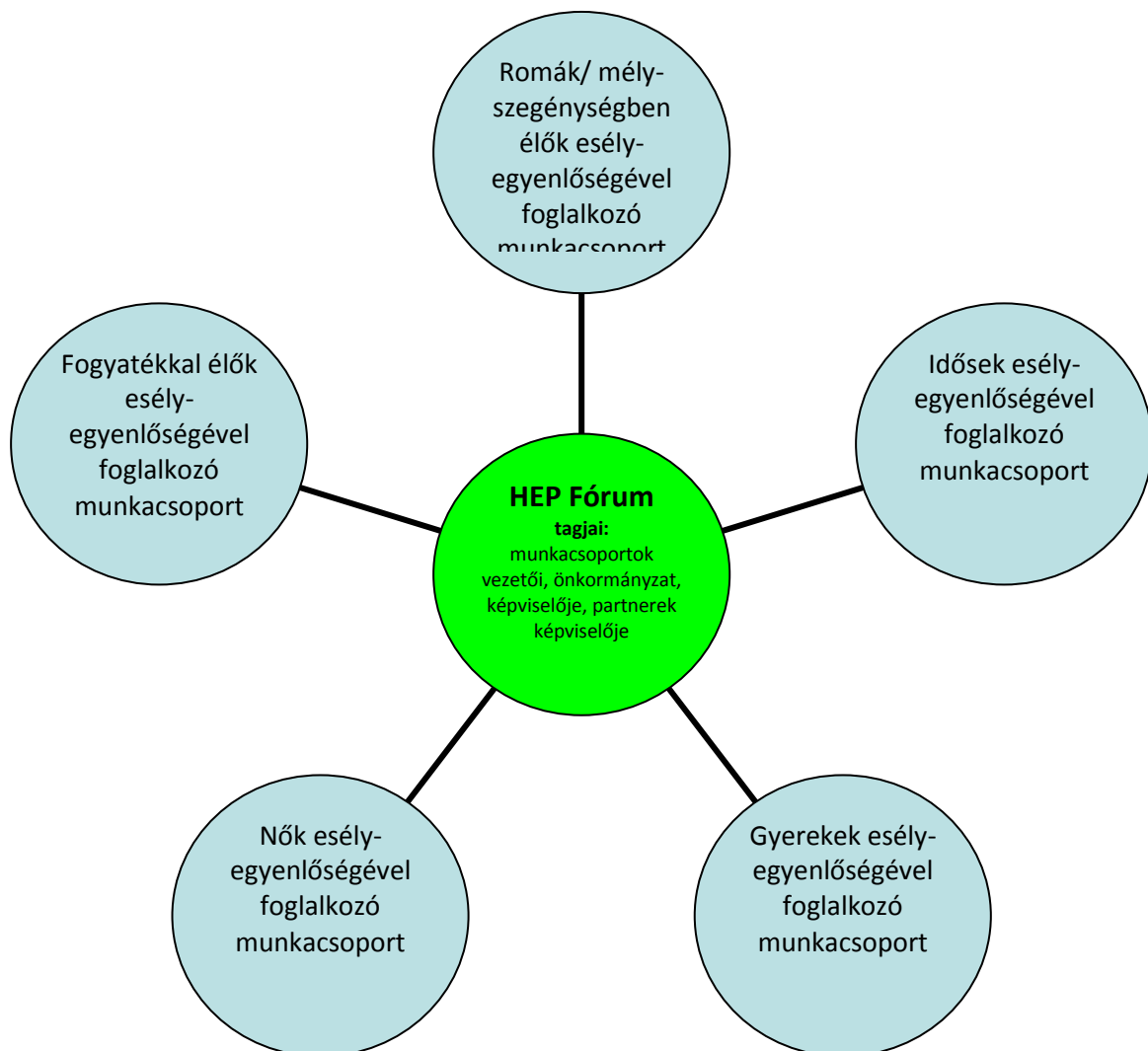
A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,

- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről ..... felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.

- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A .... város/község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően ..... város/község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és ..... számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

--

Dátum

Aláírás

A..... Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum

Partner aláírás

--

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

